

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

UNIVERSITY OF SARAJEVO
FACULTY OF PHILOSOPHY

71000 Sarajevo, Franje Račkog br. 1,
Bosna i Hercegovina
Poštanski pretinac br. 347
Telefoni: ++ 387 33 20 36 43; ++ 387 33 20 45 99;
++ 387 33 25 31 00; ++ 387 33 20 35 50
Dekan: ++ 387 33 25 31 11
Sekretar: ++ 387 33 25 32 02
Fax: ++ 387 33 66 78 73
e-mail: dekanat@ff.unsa.ba

Vijeće Fakulteta

Broj: 02-01/396
Sarajevo, 2. 10. 2024. godine

Na osnovu člana 69. i 108. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 36/22.), člana 111. i 168. Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-14-35-1/23 od 26. 7. 2023. godine, ČLANA 15. PRAVILA STUDIRANJA ZA PRVI I DRUGI CIKLUS STUDIJA, INTEGRISANI, STRUČNI I SPECIJALISTIČKI STUDIJ NA UNIVERZITETU U SARAJEVU, broj: 01-15-24-1/23 od 27. 9. 2023. godine, Odluke Vijeća Univerziteta u Sarajevu - Filozofskog fakulteta, broj: 02-01/76 od 9. 3. 2023. godine, prijedloga odsjeka/predmetnog/predmetne nastavnika/nastavnice: Odsjek za anglistiku, broj: 02-02/170 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za arheologiju, broj: 02-06-ARH/69 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik, broj: 02-03/79 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za filozofiju, broj: 02-04/69 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za germanistiku, broj: 02-05/98 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za komparativnu književnost i informacijske nauke, broj: 02-08/86 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za orijentalnu filologiju, broj: 02-09/100 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za pedagogiju, broj: 02-10/131 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za psihologiju, broj: 02-11/154 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za romanistiku, broj: 02-12/75 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za romanistiku, broj: 02-12/75 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za slavenske jezike i književnosti, broj: 02-12/75 od 27. 9. 2024. godine, Odsjek za sociologiju, broj: 02-14/47 od 27. 9. 2024. godine, i Instrukcije Kolegija sekretara Univerziteta u Sarajevu, broj: 0105-657-2/24 od 24. 1. 2024. godine (djelovodni broj protokola Fakulteta: 01/85 od 15. 2. 2024. godine), Vijeće Univerziteta u Sarajevu - Filozofskog fakulteta na 41. elektronskoj sjednici održanoj 2. 10. 2024. godine, *donijelo je*

ODLUKU

I

USVAJAJU SE PROGRAMI RADA NA PREDMETIMA (SILABUSI/ IZVEDBENI PLANOVI NASTAVE) ZA STUDIJSKU 2024/2025. GODINU (IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH I NOVI SILABUSI ZA NASTAVNE PREDMETE PO NASTAVNIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA 2019/2020. KOJI SU PO PRVI PUT U PRIMJENI)

- ODSJEK ZA ANGLISTIKU
- ODSJEK ZA ARHEOLOGIJU
- ODSJEK ZA BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK
- ODSJEK ZA FILOZOFIJU
- ODSJEK ZA GERMANISTIKU
- ODSJEK ZA KOMPARATIVNU KNJIŽEVNOST I INFORMACIJSKE NAUKE
- ODSJEK ZA ORIJENTALNU FILOLOGIJU
- ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
- ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU
- ODSJEK ZA ROMANISTIKU
- ODSJEK ZA SLAVENSKE JEZIKE I KNJIŽEVNOSTI
- ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU.

II

SILABUSI ZA STUDIJSKU 2024/2025. iz stava I. ove odluke objavit će se na web stranici Fakulteta.

III

SILABUSI ZA STUDIJSKU 2024/2025. GODINU iz stava I. ove odluke sastavni su dio ove odluke.

Obrazloženje

Programi rada na predmetima (silabus) za studijsku 2024/2025. godinu (izmjene i dopune postojećih i novi silabus) sačinjeni su u skladu sa Planom realizacije nastave za studijsku 2024/2025. godinu, važećim nastavnim planovima i programima i izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa. Dostavljeni silabus važit će za studijsku 2024/2025. godinu). Ukoliko u predviđenom periodu dođe do izmjena u sadržaju silabusa, predmetni nastavnici imaju obavezu prije početka svake studijske godine dostaviti izmijenjeni, odnosno novi silabus.

Odsjek za anglistiku dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Merime Osmankadić, prof. dr. Ksenije Kondali, prof. dr. Shahaba Yar Khan, prof. dr. Amire Sadiković / Nazomi Miyano, MA i prof. dr. Lejle Mulalić.

Odsjek za arheologiju dostavio je silabuse prof. dr. Amre Šaćić Beća.

Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Ismaila Palića i prof. dr. Amele Ljevo-Ovčina.

Odsjek za filozofiju dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Nevad Kahteran, prof. dr. Kenan Šljivo i prof. dr. Vladimir Milisavljević.

Odsjek za germanistiku dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: Prof. dr. Vedad Smailagić, prof. dr. Sanela Mešić, prof. dr. Naser Šečerović, prof. dr. Irma Duraković i doc. dr. Minika Džanko.

Odsjek za komparativnu književnost i informacijske nauke dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Edina Pobrića i doc. dr. Fahrudina Kujundžića.

Odsjek za orijentalnu filologiju dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Amra Mulović, prof. dr. Elma Dizdar i prof. dr. Munir Drkić.

Odsjek za pedagogiju dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Mirjana Mavrak i prof. dr. Amir Pušina.

Odsjek za psihologiju dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Nermin Đapo, prof. dr. Jadranka Kolenović-Đapo, prof. dr. Sibela Zvizdić, prof. dr. Saša Drače, prof. dr. Eneđina Hasanbegović-Anić, prof. dr. Maida Koso-Drljević, prof. dr. Đenita Tuće, prof. dr. Mirna Marković, prof. dr. Nina Hadžiahmetović i prof. dr. Dženana Husremović.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

UNIVERSITY OF SARAJEVO
FACULTY OF PHILOSOPHY

71000 Sarajevo, Franje Račkog br. 1,
Bosna i Hercegovina
Poštanski pretinac br. 347
Telefoni: ++ 387 33 20 36 43; ++ 387 33 20 45 99;
++ 387 33 25 31 00; ++ 387 33 20 35 50
Dekan: ++ 387 33 25 31 11
Sekretar: ++ 387 33 25 32 02
Fax: ++ 387 33 66 78 73
e-mail: dekanat@ff.unsa.ba

Odsjek za romanistiku dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: Prof. dr. Alma Sokolija, prof. dr. Drago Župarić, prof. dr. Lejla Tekešinović, doc. dr. Mirela Boloban, doc. dr. Dijana Beljan Šehić, doc. dr. Emir Šišić i doc. dr. Nerma Kerla.

Odsjek za slavenske jezike i književnosti dostavio je silabuse prof. dr. Amele Ljevo-Ovčina.

Odsjek za sociologiju dostavio je silabuse sljedećih nastavnika: prof. dr. Stefaan Jansen, prof. dr. Jelena Gaković i doc. dr. Zvonko Benković.

Cijeneći sve naprijed navedeno, Vijeće Fakulteta donijelo je Odluku kao u dispozitivu.

Pouka o pravnom lijeku: Protiv ove odluke može se podnijeti prigovor Upravnom odboru Univerziteta u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema Odluke.

DEKAN FAKULTETA

Prof. dr. Kenan Šljivo

Akt obradila:

Akt kontrolisali i odobrili:

Alma Ahmetpahić, šefica Službe za nastavu
prof. dr. Jadranka Kolenović-Đapo, prodekanica za nastavu i studentska pitanja
prof. dr. Adnan Busuladžić, prodekan za finansijsko-organizacijske poslove
doc. dr. Minka Džanko, prodekanica za naučnoistraživački rad, međunarodnu akademsku saradnju i izdavaštvo

Sekretarka organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta, Maida Bešić, dipl. iur., potvrđuje da je Odluka u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima koji su na snazi, te da je Vijeće Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta nadležno za donošenje iste, shodno članu 69. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 36/22.) i članu 111. Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-14-85-1/23 od 26. 7. 2023. godine.

DOSTAVITI:

1. Odsjecima x12
2. Dekanu Fakulteta
3. Prodekanima Fakulteta x3
4. Sekretaru Fakulteta
5. Službama Fakulteta
6. Web
7. Uz zapisnik
8. Arhiva

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
02-06-ARH/69
22-9-24

Datum: 27. 9. 2024. godine
UNIVERZITET U SARAJEVU-FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ARHEOLOGIJU
Sarajevo, 27. 9. 2024. godine

Prodekan za nastavu
= Odelen za kopiranje
27.9.2024. Bujak

PRODEKANESI ZA NASTAVU I STUDENTSKA PITANJA FAKULTETA

PREDMET: *Izmjene i dopune silabusa za studijsku 2024/2025. godine*

Poštovani,

U skladu sa Vašim dopisom broj: 01-05/15 od 4. 9. 2024. godine u vezi sa dostavljanjem izmijenjenih i dopunjenih/novih silabusa, u prilogu dostavljamo silabuse prof. dr. Amre Šaćić Beća.

Srdačno,

Rukovodilac podorganizacione jedinice

Doc. dr. Edin Bujak

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija stare Grčke				
Šifra/kod	FIL ARH 230	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	Prvi	Semestar	Treći	Ak. godina	2024/25.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Preduslova za upis na ovaj predmet nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Amra Šaćić Beća			
	Kontakt podaci	Kabinet : Kabinet: 134 E-mail: amra.sacic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 157	Termin konsultacija	četvrtak 11 – 13 petak 10 – 12 petak 19 -20	
Saradnik	Ime i prezime	Ass. Dina Vajzović-Balihodžić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: dina.vajzovic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 251	Termin konsultacija	Ponedjeljak 10 – 12 Petak 10 - 13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 1 </u> ; seminar <u> </u> ; vježbe <u> 1 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet je koncipiran tako da se studentima prezetiraju najvažniji segmenti kulturno - historijskog razvoja prostora na kome se razvijala grčka civilizacija. U radu sa studentima biti će akcentat na antičkoj topografiji, historiografiji i faktografiji u periodu od Grčko – perzijskih ratova do smrti Aleksandra Velikog. Studenti će imati priliku da se upoznaju sa modernim viđenjem pojmova demokratije, oligarhije, tiranije i monarhije. Kroz prospografsku analizu studenti će se upoznati sa najvažnijim događajima iz grčke historije (Solon, Leonida, Temistokle, Arhimad, Perkle, Fidija, Alkibijad, Nikija, Epaminonda, Pelopida, Demosten, Filip II Makedonski, Aleksandar Veliki itd). Nastava je popraćena prikazivanjem dokumenatarnih filmova, replika arheoloških predmeta sa prostora stare Grčke, te adekvatnim PowerPoint prezentacijama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente sa najznačajnijim događajima iz starogrčke historije kroz rad na historijskim izvorima i literaturi. Pored toga cilj je da studenti razviju kritičko promišljanje o ulozi pojedinih ličnosti na razvoj historijskih događaja.				
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznavanje osnovinih faktografskih činjenica 2. Razumijevanje historijskih uzročno – posljedičnih veza 				

3. Poznavanje i upotreba kritičkog aparata
4. Motivacija za izučavanje historijske prospografije
5. Razvijanje interesa kod studenata za budući naučno – istraživački rad za razdoblje grčke historije

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje s literaturom. Historijska topografija stare Grčke
2.	Izvori za izučavanje najvažnijih događaja iz grčke historije (Herodot, Tukidid, Ksenofont, Plutarh, Diodor Sicilijanski, itd).
3.	Pregled kulturno – historijskog razvoja grčkog svijeta do Grčko – perziskih ratova (Homerska Grčka, Sparta, Kreta, Tesalija i Beotija od IX do V st. e. Grčka kolonizacija VIII- VI st. e.)
4.	Atika u periodu VIII – V st. (Atika u VII i VI st.e. Kilonova urota. Drakonovi zakoni, Solonovo zakonodavstvo. Pizistratova tiranija. Klisenovo zakonodavstvo. Privredni razvoj Grčke od VII do VI st.e.)
5.	Grčko-perzijski ratovi.(Jonski ustanak. Prvi i drugi Darijev pohod. Kserksov pohod. Termopili. Salamina. Plateja. Mikale. Posljedice grčko - perzijskih ratova).
6.	Propografska analiza Grčko – perziskih ratova (Darije II, Kserks, Militijad, Leonida, Temistokle)
7.	Atena u doba Perikla (arhitektura, umjetnost, kultura, filozofija i ekonomija, prospografska analiza najznačajnijih ličnosti iz doba Perikla)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Peloponeski rat (Uzoroci rata.Faze rata. Završni period rata. Posljedice)
10.	Sagledavanje događaja iz Peloponeskog rata kroz prospografsku analizu najznačajnijih ličnosti (Arhimad, Nikija, Demosten, Alkibijad, Lisandar)
11.	Grčka u prvoj polovini IV st. e. Socijalno-privredna kriza u grčkoj početkom IV st. e. Hegemonija Sparte. Korintski rat i carski mir iz 386. st. e. Sparta, i Atena 380-370 st. e.
12.	Teba u doba Pelopide i Epimanonde - vrhunac tebanske moći
13.	Drugi pomorski savez, pobjeda nad Spartom i mir iz 371. st. e. Boj kod Leuktre i demokratski pokret na Peloponezu. Mlada tiranija u Grčkoj i Maloj Aziji.
14.	Uspon Makedonije i propast nezavisnosti Grčke. Makedonija za vrijeme vladavine Filipa II. Prosopografska analiza dinastije Argeada .

15.	Aleksandar Veliki – život i djelo kroz izvore i literaturu
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitička metoda (analiza određenih vojno – političkih i kuturnih događaja kroz podjelu na manje tematske cjeline) 2. Heuristička metoda (posticati studente da kroz međusobni razgovor ili kroz razgovor sa nastavnik dođu do zaključaka o uzročno – posljedičnim vezama u periodu koji se obrađuje) 3. Metode izučavanja hronologije 																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="464 1048 1426 1413"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>10</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Esej / seminar</td> <td>10</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>25</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obavezno prisustvo studenata sa redovnim statusom studiranja uz maksimalno tri odsustva po semestru. • aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom semestra • seminarski rad / esej koji predstavlja slobodan izbor studenta unutar ponuđenih tema • parcijalna provjera znanja polovinom semestra. Test će biti koncipiran tako da obuhvati gradivo koje će biti izloženo u prvih sedam sedmica nastave • završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo na nastavi	10	5%	2.	Aktivnost na nastavi	10	15%	3.	Esej / seminar	10	15%	4.	Polusemestralna provjera znanja	25	20%	5.	Završni ispit	45	45%	Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Prisustvo na nastavi	10	5%																										
2.	Aktivnost na nastavi	10	15%																										
3.	Esej / seminar	10	15%																										
4.	Polusemestralna provjera znanja	25	20%																										
5.	Završni ispit	45	45%																										
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																										

Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i> V. V. Struve-D. P. Kalistov, <i>Stara Grčka</i>, Sarajevo 1959. <i>Oksfordska historija stare Grčke i helenističkog svijeta</i>, Beograd 1999. Plutarh, <i>Uporedni životopisi</i>, Zagreb 1988.</p> <p><i>Dodatna</i> A M.Biten, <i>Stara Grčka</i>, Beograd 2010. <i>The Cambridge Ancient History 2-9</i>, Cambridge 2002, Cambridge University Press (odabrana poglavlja); P. Green, <i>Alexander to Actium: The historical Evolution of the hellenistic Age</i>, London 1994.</p>
Napomene	<p>Nastavnik će obaveznu literaturu studentima dati u digitalnom obliku u toku prve sedmice nastave.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Epigrafika				
Šifra/kod	FIL ARH 433	Status (obavezni)	obavezni	ECTS	6 ETC
Ciklus studija	DRUGI	Semestar	DRUGI	Ak. godina	2024 /2025
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Preduslova za upis na ovaj predmet nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Amra Šaćić Beća			
	Kontakt podaci	Kabinet: 134 E-mail: amra.sacic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 157	Termin konsultacija	četvrtak 11 – 13 petak 10 – 12 petak 19-20	
Saradnik	Ime i prezime	Ass. Dina Vajzović-Balihodžić, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: dina.vajzovic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 251	Termin konsultacija	Ponedjeljak 10 – 12 Petak 10 - 13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u>2</u> ; seminar <u>0</u> ; vježbe <u>1</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Predmet je koncipiran tako da se studenti upoznaju sa osnovama latinske epigrafije. Akcenat u radu će biti na epigrafskom materijalu pronađenom na tlu BiH. Predmet se zasniva na čitanju i analiziranju teksta natpisa što znači da će studenti kroz vježbe dobiti priliku da se upoznaju sa metodama epigrafije. U sklopu predmeta detaljno će biti objašnjene abrevacije, sigle, ligature i druge odlike karakteristične za epigrafiju. Posebna pažnja biti će usmjerena ka rimskoj, keltskoj i autohtonoj ilirsko – panonskoj onomastici. Radi praktičnog upoznavanja sa epigrafskim nasljeđem BiH, u sklopu ovog predmeta je predviđena studentska posjeta muzeju (Zemaljskom muzeju ili Muzeju Sarajeva). Posjeta će biti organizirana ukoliko to epidemiološka situacija odobri.</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Cilj kolegija je upoznati studente sa osnovama epigrafije što je za buduće arheologe važno jer tokom svoje buduće karijere izvjesno je da će se susretati sa arheološkim materijalom koji je kontekstualno vezan za epigrafske spomenike. Jedan od ciljeva jeste da studeti nauče da mogu razlikovati vrste epigrafskih spomenika, datirati ih i odrediti kontekst njihovog nastanka.</p>				
Ishodi učenja	1. Poznavanje osnovnih metodoloških parametara epigrafije				

2. Razumijevanje latinskog onomastičkog sistema
3. Poznavanje i upotreba kritičkog aparata
4. Prezentiranje usvojenih metodoloških odrednica kroz praktičan rad
5. Motivacija za izučavanje najstarijih tragova pismenosti na tlu BiH

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta

Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenta sa predmetom, obaveznom literaturom i metodologijom rada. Pregled nastanka i razvitka pisma. Definisane pojma epigrafija.
2.	Osnovni onomastički elementi koji se pojavljuju na epigrafskim spomenicima (<i>praenomen, nomen, cognomen, agnomen</i>). Imenski obrazac žena. Patronimik ili filijacija. Širenje carskih nomena u Iliriku. Ilirska, panonska i keltska imena na tlu današnje BiH. Povezanost onomastike i procesa romanizacije.
3.	Znakovi uobičajeni u filološkoj kratici antičkih tekstova (objašnjene abrevacije, sigle, ligature i druge odlike karakteristične za epigrafiju) Transkripcija. <i>Dominatio memoriae</i> na epigrafskim spomenicima.
4.	Vrste natpisa: javni natpisi (<i>tituli publici</i>), privatni natpisi (<i>tituli privati</i>), pravni natpisi (<i>acta</i>) i natpisi na upotrebnim predmetima (<i>instrumentum</i>)
5.	Nadgrobnici natpisi (stele, cipusi, urne). Vizuelizacija spomenika. Početna formula (DIS MANIBUS; DIS MANIBUS SACRUM). Kratice na kraju nadgrobnog natpisa. Nadgrobnici spomenici na tlu današnje BiH.
6.	<i>Carmena epigraphica</i> – umjetničko izražavanje na epigrafskim spomenicima. Najstariji tragovi književnosti na prostoru Zapadnog Balkana.
7.	Posvetni (votivni) spomenici. Obrasci zavjetnih natpisa. Standardne kratice za imena i attribute božanstava. Autohtona, rimska i istočnjačka božanstva na natpisima pronađenim u BiH. <i>Interpretatio Romana. Tabellae defixionum.</i>
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Počasni natpisi. <i>Cursus honorum</i> . Carska titulatura. Vrste počasnih natpisa. Analiza tekstova uklesanih na počasnim natpisima. Natpisi na građevinama.
10.	Vojne diplome. Datacija. Konteksti nalaza. Autohtoni narodi u auxilijarnim jedinicama i vojne diplome. Pravni karakter vojne diplome. Struktura vojne diplome.
11.	Cestovni natpisi – miljokazi (<i>miliaria</i>). Vrste miljokaza (klasični i počasni). Karakteristike carskih miljokaza. Miljokazi u rimskim provincijama Dalmaciji i Panoniji.
12.	Natpisi na upotrebnim predmetima (<i>instrumentum</i>). Žigovi radionica. Kalupi. Skraćenice. Imena vojnih jedinica na rimskoj opeci.
13.	Karakteristike vojnih natpisa (<i>miles, eques, centurio, tribunus militum, veteranus</i>).

	Natpisi legija i kohorti na tlu današnje BiH. Onomastičke karakteristike na vojim natpisima rimske provincije Dalmacije.
14.	Međašni spomenici. Lokalizacija nalaska. Karakteristike. Skraćenice.
15.	Digitalizacija epigrafskih spomenika
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitička metoda (analiza tekstova uklesanih na epigrafskim spomenicima) 2. Heuristička metoda (postići studente da kroz međusobni razgovor ili kroz razgovor sa nastavnikom dođu do zaključaka) 3. Kvalitativna i kvantitativna metoda u kontekstu epigrafije 																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="464 1288 1430 1657"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Esej</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialna provjera znanja</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>45</td> <td>45 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obavezno prisustvo studenata sa redovnim statusom studiranja uz maksimalno tri odsustva po semestru. • aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom semestra 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo na nastavi	10	10%	2.	Aktivnost na nastavi	10	10%	3.	Esej	10	10%	4.	Polusestrialna provjera znanja	25	25%	5.	Završni ispit	45	45 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Prisustvo na nastavi	10	10%																										
2.	Aktivnost na nastavi	10	10%																										
3.	Esej	10	10%																										
4.	Polusestrialna provjera znanja	25	25%																										
5.	Završni ispit	45	45 %																										
Ukupno: 100 bodova			100%																										

	<ul style="list-style-type: none"> • seminarski rad / esej koji predstavlja slobodan izbor studenta unutar ponuđenih tema iz oblasti epigrafije • parcijalna provjera znanja polovinom semestra. Test će biti koncipiran tako da obuhvati građivo koje će biti izloženo u prvih sedam sedmica nastave • završna provjera znanja koja obuhvata građivo iz druge polovine semestra
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjethim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i> MATIJAŠIĆ 2002. : Robert Matijašić, <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, Pula. BLOCH 1971. : Raymond Bloch, <i>Latinska epigrafika</i>, Beograd. MESIHOVIĆ 2011. : Salmedin Mesihović, <i>Antiqvi Homines Bosnae</i>, Sarajevo. KEPPIE 1991.: Lawrence Keppie, <i>Understanding Roman inscriptions</i>, Baltimore. COOLEY 2012. : Alisone E. Cooley, <i>The Cambridge Manul of Latin Epigraphy</i>, Cambridge University Press <i>The Oxford Handbook of Roman Epigraphy</i> (ed. Ch. Bruun and J. Edmondson), 2014, Oxford. PAŠKVALIN 2012. : Veljko Paškvalin, <i>Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine</i>, ANUBiH, Djela K. LXXXIII, Centar za balkanološka ispitivanja K. 9, Sarajevo.</p> <p><i>Dodatna:</i> ŠAČIĆ BEĆA 202. : Amra Šaćić Beća, <i>Digitalizacija baštine na primjeru rimskih provincijalnih epigrafskih spomenika</i>, Limes Plus : Journal of Social Sciences and Humanities, 33-56. <i>Epigraphic evidence from inscriptions</i> (ed. J. Bodel), 2001, London – New York IMAMOVIĆ 1977. : Enver Imamović, <i>Antički kultni i votivni spomenici na području BIH</i>, Sarajevo. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015. : Salmedin Mesihović / Amra Šaćić, <i>Historija Ilira</i>.</p>

(poglavlje Latinska epigrafija kao izvor za historiju Ilira), Sarajevo.
Corpus Inscriptionum Latinarum III (ed. Th. Mommsen), Berlin 1873: Supplementa 1889–1902.
Corpus Inscriptionum et Monumentorum Religionis Mithriacae (ed. M.J. Vermaseren), 2Bd, Den Haag 1956 —1960.
Carmia Latina epigraphica (izd. F. Bücheler), Leipzig, 1895 - 1897.
Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMXL e MCMLX repertae et editae sunt (ed. A. et J. Šašel), Situla 5, Ljubljana 1963 (št. 1–451);
Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMLX e MCMLXX repertae et editae sunt (ed. A. et J. Šašel), Situla 19, Ljubljana 1978 (št. 452–1222);
Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMII et MCMXL repertae et editae sunt (izd. A. et J. Šašel), Situla 25, Ljubljana 1986 (št. 1223–3128).
Inscriptions de la Mésie supérieure vol.1 (ed. M. Mirković et. S. Dušanić), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1976.
Inscriptions de la Mésie supérieure vol.2 (ed. M. Mirković), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1986.
Inscriptions de la Mésie supérieure vol.3 (ed. P. Petrović), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1995
ALFÖLDY 1969.: Géza Alföldy, Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatia, BzN, N.F. Beiheft 4, Heidelberg.
BOJANOVSKI 1982.: Ivo Bojanovski, *Antičko rudarstvo u unutrašnjosti provincije Dalmacije u svjetlu epigrafskih i numizmatičkih izvora*, ARR JAZU VIII — IX, 89 — 120, Zagreb.
Dušanić 2010. : Slobodan Dušanić, *Selected Essays in Roman History and Epigraphy*, Beograd.
KATIČIĆ 1976.: Radoslav Katičić, *Ancient Languages of the Balkans*, Paris.
LÓRINCZ 2005.: Barnabás Lőrincz, *Onomasticon provinciarum Europae Latinarum*, Budapest.
MIGOTTI et al. 2018. : Branka Migotti, Marjeta Šašel Kos, Ivan Radman Livaja, *Roman Funerary Monuments of South-Western Croatia in their Material, Social and Religious Context*, Oxford.
MIŠKIV 1997 / 1998.: Jesenka Miškov, *Rimska vojnička diploma iz Slavonskog broda*, VAMZ, Vol. 30 - 31, 83 — 101, Zagreb.
MÓCSY 1983.: András Mócsy, *Nomenclator provinciarum Europae Latinarum et Galliae Cisalpine cum indice inverso*, col. „Dissertationes Pannonicae“, Budapest.
RENDIĆ – MIOČEVIĆ 1989.: Duje Rendić – Miočević, *Illyrica (o problemu ilirske onomastičke formule u rimsko doba)*, u: *Iliri i antički svijet (ilirološke studije)*, 675 – 690, Split.
ŠAČIĆ BEĆA 2020.: Amra Šačić Beća, *Klesarske greške na antičkim epigrafskim spomenicima sarajevske regije*, Godišnjak Udruženja BATHINVS „Acta Illyrica“ 223 – 238, Sarajevo.
ŠAČIĆ BEĆA 2020 : Amra Šačić Beća, *Ancient Epigraphic Inscriptions as a Source for Research of the Oldest Past of Bosnia and Herzegovina; Text Reconstruction and Analysis of Four Previously Unpublished Epigraphic Monuments*, Journal of the Faculty of Philosophy in Sarajevo (History, History of Art, Archeology) / Radovi (Historija, Historija umjetnosti, Archeologija), 25 – 43, Sarajevo.

	ŠKEGRO 1997.: Ante Škegro, <i>Inscriptiones latinae et graecae Bosniae et Hercegovinae</i> , Opuscula Archaeologica, Vol. 21, 85 — 116, Zagreb. ŠKEGRO 2003.: Ante Škegro, <i>Rimski spomenici iz Bosne i Hercegovine</i> , VAMZ, Vol. 36, 135 – 164, Zagreb.
Napomene	Nastavnik će obaveznu literaturu studentima dati u digitalnom obliku u toku prve sedmice nastave